

БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра зоологии

Аннотация к дипломной работе

**«ИКСОДОВЫЕ КЛЕЩИ КАК ПЕРЕНОСЧИКИ КЛЕЩЕВЫХ
ИНФЕКЦИЙ (КЛЕЩЕВОГО ЭНЦЕФАЛИТА И ЛАЙМ-БОРРЕЛИОЗА)
В ПРИРОДНЫХ ОЧАГАХ г. СВЕТЛОГОРСКА
И СВЕТЛОГОРСКОГО РАЙОНА»**

МИРОНОВА

Татьяна Васильевна

Научный руководитель: кандидат биологических наук,

доцент О.Ю. Круглова

Минск, 2019

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 41 страница, 7 рисунков, 7 таблиц, 29 источников использованной литературы.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ИКСОДОВЫЕ КЛЕЩИ, КЛЕЩЕВЫЕ ИНФЕКЦИИ, ЛАЙМ - БОРРЕЛИОЗ, СВЕТЛОГОРСКИЙ РАЙОН.

Объект исследования: иксодовые клещи *Ixodes ricinus* и *Dermacentor pictus* и клещевые инфекции.

В качестве материала для исследования были использованы данные по численности, сезонной активности иксодовых клещей, обращению населения с укусами и уровню заболеваемости населения клещевыми инфекциями в г. Светлогорске и Светлогорском районе за период 2014 – 2018 гг., предоставленные Светлогорским зональным ЦГЭ. Методы исследования: визуализация и анализ клинических данных. Статистическая обработка данных и подготовка иллюстративного материала производилась с использованием программы Microsoft Excel 2010.

В результате проведенного исследования установлено, что наиболее распространенными видами иксодовых клещей на территории г. Светлогорска и Светлогорского района являются *Ixodes ricinus* и *Dermacentor pictus*. В 2014 – 2017 гг. иксодовые клещи впервые начали регистрироваться раньше, чем в предыдущие годы, – в начале марта, и лишь в 2018 году первая регистрация пришлась на 1 апреля. Среднесезонный показатель численности клещей имел наибольшее значение в 2014 году (7 экземпляров на флаго-км), а наименьшее – в 2017 году (3,3 экземпляра на флаго-км). Динамика периода активности иксодовых клещей носила волнообразный характер, его продолжительность варьировала от 216 (2016 г.) до 258 дней (2015 г.). Наибольшее число обращений населения в учреждения здравоохранения с укусами иксодовыми клещами отмечалось с мая по июль, а в отдельные годы – и в августе–сентябре. Это связано с тем, что в это время года люди чаще выезжают на природу и дачные участки, где подвергаются нападению клещей. Среди пострадавших от укусов клещей лиц большую часть составляли городские жители. В период проведения исследования в Светлогорском районе не было зарегистрировано ни одного случая заболевания населения клещевым энцефалитом, в то время как Лайм-боррелиоз регистрировался регулярно. Динамика заболеваемости Лайм-боррелиозом имела волнообразный характер со спадами в 2015 и 2017 гг. и повышением уровня в 2016 и 2018 гг. Среди заболевших Лайм-боррелиозом значительно преобладали городские жители. Это, по-видимому, объясняется тем, что городские жители по сравнению с сельскими имеют большую осведомленность о последствиях заражения клещевыми инфекциями и возможность экстренно обратиться в учреждения здравоохранения для оказания соответствующей квалифицированной медицинской помощи.

РЭФЕРАТ

Дыпломная праца 41 старонка, 7 малюнкаў, 7 табліц, 29 крыніц выкарыстанай літаратуры.

КЛЮЧАВЫЯ СЛОВЫ: ІКСОДАВЫЕ КЛЯШЧЫ, КЛЯШЧАВЫЯ ІНФЕКЦЫІ, ЛАЙМ - БАРЭЛІЁЗ, СВЕТЛАГОРСКІ РАЁН.

Об'ект даследавання: іксодавыя кляшчы *Ixodes ricinus* і *Dermacentor pictus* і клешчавыя інфекцыі.

У якасці матэрыялу для даследавання былі выкарыстаны звесткі па колькасці, сезоннай актыўнасці іксодавых кляшчоў, звароту насельніцтва з укусамі і ўзроўню захворвання насельніцтва клешчавымі інфекцыямі ў г. Светлагорску і Светлагорскім раёне за перыяд 2014 – 2018 гг., прадастаўленыя Светлагорскім занальным ЦГЭ. Метады даследавання: візуалізацыя і аналіз клінічных дадзеных. Статыстычная апрацоўка дадзеных і падрыхтоўка ілюстрацыйнага матэрыялу выраблялася з выкарыстаннем праграмы Microsoft Excel 2010.

У выніку праведзенага даследавання ўстаноўлена, што найбольш распаўсюджанымі відамі іксодавых кляшчоў на тэрыторыі г. Светлагорска і Светлагорскага раёна з'яўляюцца *Ixodes ricinus* і *Dermacentor pictus*. У 2014-2017 гг. іксодавыя кляшчы ўпершыню пачалі рэгістравацца раней, чым у папярэднія гады – у пачатку сакавіка, і толькі ў 2018 годзе першая рэгістрацыя прыйшлася на 1 красавіка. Сярэднесезонны паказчык колькасці кляшчоў меў найбольшае значэнне ў 2014 годзе (7 асобнікаў на флаго-км), а найменшае – у 2017 годзе (3,3 асобніка на флаго-км). Дынаміка перыяду актыўнасці іксодавых кляшчоў насіла хвалепадобны характар, яго працягласць вар'іравала ад 216 (2016 г.) да 258 дзён (2015 г.). Найбольшая колькасць зваротаў насельніцтва ва ўстановы аховы здароўя з укусамі іксодавымі кляшчамі адзначалася з мая па ліпень, а ў асобныя гады – і ў жніўні–верасні. Гэта звязана з тым, што ў гэты час года людзі часцей выязджаюць на прыроду і дачныя ўчасткі, дзе падвяргаюцца нападу кляшчоў. Сярод пацярпелых ад укусаў кляшчоў асоб большую частку складалі гарадскія жыхары. У перыяд правядзення даследавання ў Светлагорскім раёне не было зарэгістравана ніводнага выпадку захворвання насельніцтва клешчавым энцэфалітам, у той час як Лайм-барэліёз рэгістраваўся рэгулярна. Дынаміка захворвання Лайм-барэліёзам мела хвалепадобны характар са спадамі ў 2015 і 2017 гг. і павышэннем ўзроўню ў 2016 і 2018 гг. Сярод тых, хто захварэў Лайм-барэліёзам значна пераважалі гарадскія жыхары. Гэта, як уяўляецца, тлумачыцца тым, што гарадскія жыхары ў параўнанні з сельскімі маюць вялікую дасведчанасць аб наступствах заражэння клешчавымі інфекцыямі і магчымасць экстранна звярнуцца ва ўстановы аховы здароўя для аказання адпаведнай кваліфікаванай медыцынскай дапамогі.

ABSTRACT

Thesis 41 pages, 7 figures, 7 tables, 29 sources of literature.

KEY WORDS: IXODIC TICKS, TICK-BORNE INFECTIONS, LYME-BORRELIOSIS, SVETLOGORSK REGION.

Object of the research: ixodic ticks *Ixodes ricinus* and *Dermacentor pictus* tick infections.

As the material for the research there were used epy data of number, seasonal activity of ixodic ticks, the treatment of population with bites and the level of morbidity of the population with tick-borne infections in Svetlogorsk and Svetlogorsk region for the period of 2014-2018. The data were presented by Svetlogorsk center of expertise.

Methods of the research: visualization and analysis of clinical data. Statistical processing of data and preparation of illustrative material was carried out with the use of Microsoft Excel 2010.

As a result of the research it was found that the most common types of ixodic ticks on the territory of Svetlogorsk and Svetlogorsk region are *Ixodes ricinus* and *Dermacentor pictus*. In 2014 – 2017 ixodic ticks were registered earlier than in previous years – in early March, and only in the 2018 the first registration was on the 1st of April. The average seasonal indicator of tickы' number was the highest in 2014 (7 insects on flago-km) and the smallest in 2017 (3,3 insects on flago-km). The dynamics of the period of activity of ixodic ticks had the waved character, its duration varied from 216 days (2016) to 258 days (2015).

The greatest number of treatments of the population with bites of ixodic ticks to health care establishments was noted from May to July, and in some years –in August–September. This is due to the fact that at these seasons people often go to nature and suburban areas, where they are attacked by ticks. Most of the victims of tick bites were town citizens. During the research there were no cases of tick-borne encephalitis in Svetlogorsk region, while Lyme borreliosis was registered regularly. The dynamics of Lyme borreliosis incidence had a waved nature with decreases in 2015 and 2017 and increase in 2016 and 2018. Among the patients with Lyme borreliosis, town citizens dominated significantly. This appears to be due to the fact that town citizens know more about the effects of tick-borne infections and they have more opportunities to ask for qualified medical treatment.